

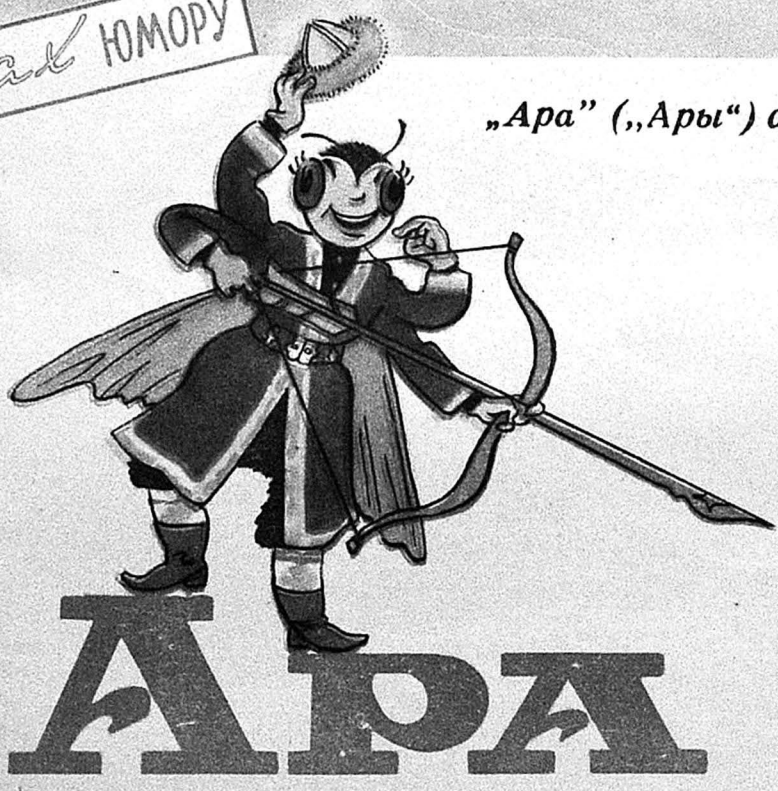

ТАХЫЛ—Буна һазырлыг демәзләр, буна дейәрләр дәвәни чәмчә илә сувармаг.

К И Р П И

Қазақ ЮМОРУ

„Ара” („Ары“) адлы сатира журналындан.

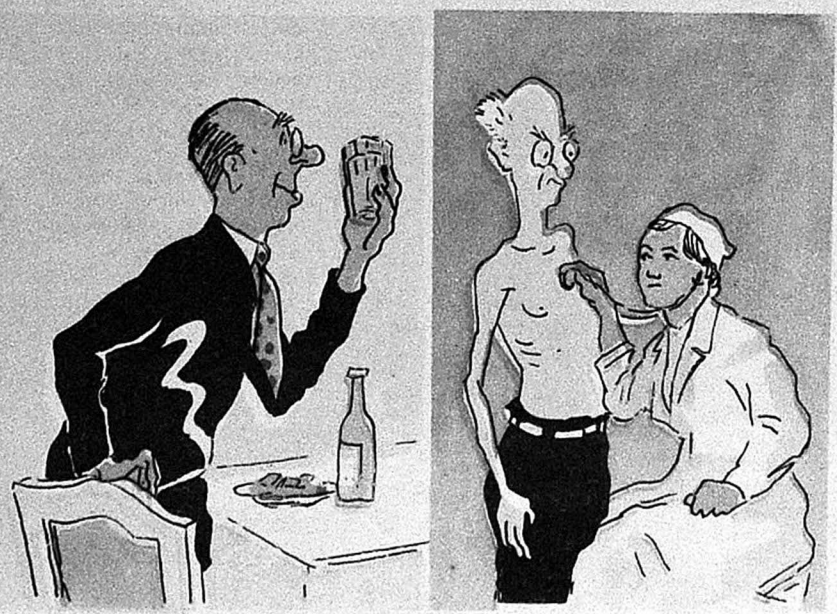

Рәссам В. ФЕДОРСЕВ

Һәр кәс өз арвадларыны чағырыр

Рәссам В. ЕМЕЛЯНОВ

Башгаларынын сағлығына о гәдәр ичди ки, ахырда өз сағлығыны итирди.

Рәссам Ю. ФЙОДОРОВ

Черәк ағачы

Вәзифәси кичик оlanda ипәк иди...

Әлә ки, вәзифәси артды... өзүнү дартды.

(„Кирпи“ журналы илә „Колхоз трибунасы“ газетинин рейди)

МӘНСУЛ БОЛДУР, АММА...

«СОРТ» МӘСЭЛӘСИ

Бәстәбой оғлан башыловлу сөхләри кәзиб директору ахтарырды:

— Муртуза дайны көрмәмисиниз ки?

Һәрә бир ери сораг верирди. Бири дейирди «юхары чыхды», о бири дейирди «ашағы кетди». Мүхтәсәр ки, директор ийнә олуб итмишди.

Бәстәбой оғлан сөхләри аягдан салыб өзү дә әлдән дүшәндән сонра, директору фабрикин дал тәрәфиндә көлкәликдә тапды вә аһ-зарла сөзүнү деди:

— Эвимиз йыхылыб Муртуза дайы, ишләримиз кетдикчә хараблашыр.

Өз сакит вә ағыр тәбиәти илә һамыны һейран гоян Муртуза Бағыров, бу дәфә дә өз сөзүнүн үстүндә дурду.

— Енә нә гара хәбәрлә кәлмисән?

— Букүн дә ишимиз дүз кәтирмир. Долу машинларын бир учу заводун һәйәтиндәдир, о бири учу асфалтын ғырағында.

— Мән дә дейирәм көрәсән нә олуб. Әйләш нәфәсини дәр, сәни баша салым. Машынын чох кәлмәйинин бизә зәрәри йохдур, яраг нә гәдәр бол олса фабрикимиз чай истәһсалы планыны о гәдәр тез еринә етирәр.

— Ону билирәм әй... Ахы чай ярагларыны чәкиб тәһвил алмағы чатышдыра билмирик, яраглар галыр күнүн алтында сорту дәйишир.

«Сорту дәйишир» сөзү Муртузанын үрәйинә яғ кими йыйлды, онун үзү күлдү.

— Белә «сорту дәйишир» дейән дилинә гурбан олум, ону бир дә тәкрат элә... Белә әчәб олуб дәйишир, мәним дә истәдийим одур ки, яраглар ғызышыб солухсун, биринчи сортлары икинчи сорт адына гәбул эдәк.

— Буй?..

— Бәли, бәли, кечән илки әһвалатдан нәтичә чыхармаг лазымдыр. Ядына кәлирми тәһвил верилән ярагын чохусу биринчи сорт олдуғу үчүн колхозлара хейли мүкафат вермәли олдуғу сонрадан ярагларын эмәлли-башлы сорт адына гәбул эдәк.

М.П. Ахундов адна
Azərbaycan Milli
Kitابخanası

1824

сы дөндү икинчи сорта. Бу исә фабрикә чох баһа тамам олду. Зәрәримиз миллиону өтдү, она көрә дә бу ил тәдбири бәри башдан көрмәк, тәзә яраглары көз көрә-көрә колхозларын өз әлиндә икинчи сорта дөндәрмәк лазымдыр. Баша дүшдүнмү бала? Мән тәсәррүфат ишиндә сач ағартмышам...

КОЛХОЗЧУЛАР ДЕЙИР КИ...

Астарладакы чай фабрикинә яраг тәһвил вермәйә кәлиб саатларла көзләмәли олан колхозчулар фабрик бәрәсиндә гәрибә мүһакимәләр йүрүдүрләр. Сөһбәтләр заман вә мәканына көрә чүрбәчүр олур. Мәсәлән, дарваза ағзында данышырлар ки:

— Ай гапычы, инсафын олсун ахы, бу халг малыдыр?.. Неч олмәзса машинлары һәйәтә бурәх көлкәдә дурсун. Яраглар тәләф олду.

— Норма долуб ай гардаш, баша дүшүрсүнүз, я йох?! Талварларын алты, һәйәт-бача, һамысы яшыл ярагла долудур. Неч дүнән гәбул эләдикләримизин ярысы ә'мал олунмайыб.

— Зәһмәт чәкиб фабрики үч нөвбә ишләдин...

— О бизим дахили ишимиздир, сиз гарышмайын, икинчи дә, олмәзми ки, сиз үч-дөрд күн яраг дәрмәйәсиниз?

— Ахы дәрмәсәк яраг солар, чай колу хараб олар.

— О да сизин дахили ишиниздир, биз гарышмырыг.

«Аврора» совхозундакы гәбул мәнәтәгәсиндә сөһбәт айры чүр олур:

— Бәс биз дәрдимизи кимә дейәк? Чай ярагындан башы чыхмая-чыхмая лаборантлыг эдән Мәдәд Искәндәрәвун әлиндән кимә шикайәт эләйәк? Чай ярагларыны гиймәтиндән үчүз көтүрүр.

— Гәбуләдичи һәсән Шабан оғлуна шикайәт эләмәк лазымдыр.

— О Мәдәддән дә писдир. Дейир мәним ишим план тутмагдыр. Ярагдан да башым чыхмыр, бу вәзифәдә мүвәггәтийәм...

Ярагынны тәһвил вериб гәбз алмаг үчүн дөрд-беш саат көзләйәнләр башга сөһбәт эләйрләр:

— Көрәсән нә кәләк вар ки, ярагымызы гәбул эдән кими гәбзимизи вермирләр?

— Һәр шейи өйрәнсән тез гочаларсан, дур кедәк чөрәкдән-заддан ейиб, бир стәкан чай ичәк.

— Һай-һай! Сән бәхтәврликдән данышырсан, фабрикдә емәкхана вә я чайхана вар ки, ейиб-ичәсән?

ДИРЕКТОРУН ДӘРДИ

Кечән ил фабрик хейли зәрәр чыхаранда ерли тәшкилатар Ейинти Сәнаеи Назирлийини гаршысында мәсәлә галдырдылар ки, Астарлада чай саһәләри кенишләнир, мәһсулдарлыг йүксәлир, вахт икән фабрикин күчүнү артырын. Назирлик дә дөшүнә дөйүб сөз вермишди ки: «Тәки яраг бол олсун, ону гуру чай дөндәрмәк су ичмәк кими асан бир ишдир».

Бир-ики ай бундан габаг энә назирлийә хәбәр көндәрдиләр ки: «Вахт кәлиб һа!.. Фабрик көмәк көзләйир!..»—Енә назирликдән чаваб кәлди: «Көзләйин, көмәк кәләр!».

Назирлийин карамәтинә бәләд олан вә бу вә'дләрә шүбһә илә бахан Муртуза Бағыровун ганы эмәлли-башлы гараланда, өзү демишкән яхасы колхозчуларын әлиндә галанда, йә'ни һәйәтдә машин-машына сөйкәнәндә, назирликдән зәнк вуруб Муртузаны муштулуғладылар: «Фабрикә вә'д олунан көмәйи көндәрди, кәлир...»—Доғрудан да беш-алты күн кечәндән сонра вә'д олунан көмәк кәлиб чыхды... Назир өз муавини Мәликову Астарая көндәрмишди...

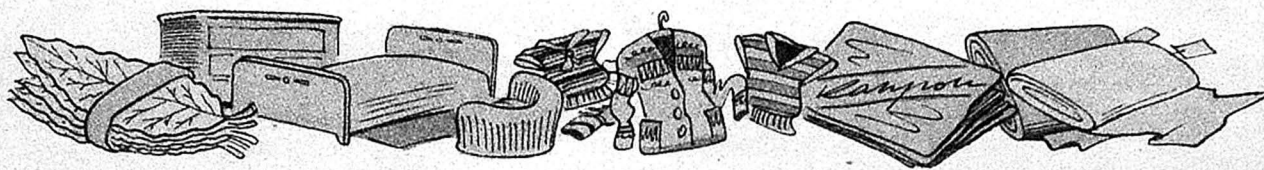
Мәликовун, күндә 45—50 тон яраг гәбул эдиб, 35—36 тон ә'мал эдән Астара чай фабрикинә нә чүрә көмәк эләдийини дүрүст билән йохдур. Амма Бағыров дейир ки:

— Әлә языг Мәликов да мәним кими, бир фабрикин күчүнә бахыр, бир дә кәлән яраглар, галыр яна-яна, аһ чәкиб башыны булайыр.

ЮСИФ АБИЕВ,
М. ЧАҺАНКИР.

ГАЗ ВУР, ГАЗАН ДОЛСУН

Баки, Сочи вэ Ленинград арасында алвер эден мөйтөкирлерден:
 1. Ф. Исмайылов
 2. Н. Исмайылов
 3. А. Иконникова
 4. А. Капранова
 5. Ю. Лимина
 6. А. Хейник

Сәһнә, Кировабад ресторанларындан бирини көстөрүр. Габагда, сол тәрәфдә столун башында, эсәрин гәһрәмань, Ленинград кәнд тәсәррүфаты институтунун кечмиш тәләбәси Фридуун Исмайылов илә Кировабад кәнд тәсәррүфаты техникумунун мұәллими Фәррух Мәммәдов отурумушлар. Онлар һәр икиси дәмлидир. Фридуунун гардашы Нурәддин дә бурададыр.

ФӘРРУХ—Дейирсән ки, институту гуртардын, һә?
ФРИДУН—Гуртардым да сөздүр...

ФӘРРУХ—Инди фикрин нәдир, кәнд тәсәррүфаты эмләри намизәди ады алмагла нечәсән?

ФРИДУН—Фикрими дәйишмишәм, диссертасиямы тичарәт эмләри сәһәсиндән яздырам.

ФӘРРУХ—Тичарәт эмләри? Биринчи дәфәдир эшидирәм.

ФРИДУН—Сән биринчи дәфәдир эшидирсән, амма маң сәккиз илдир бу йолда Фәрһад кими күлүнк вурурам, материал ишә верирәм, вагон йола салдырам, элимин алтында ассисентләрим вар ки, һәр бири бир од-алов!..

ФӘРРУХ (яры севинчәк, яры һәсәдлә)—Онда де ки, газ вурурам, газан долур. Яхшы, диссертасиянын темасы нәдир, тәзәдирми?

ФРИДУН—Лап тәзә. һеч хоруз сәси эшитмәйиб. «Лавр ярагынын лак гадын туфлиси алвериндә муштәриләрә тә'сир...».

ФӘРРУХ—Белә тема сәнин башына һарадан кирмишидир?

ФРИДУН—Һарадан?! (Бир ан фикрә кедир, гәдәһләри коньякла долдурур, үзүнү гардашына тутур). Нурәддин, де орадан бир плитка шоколад версинләр! Ай... Анна, Анна!..

ФӘРРУХ—Анна кимдир?

ФРИДУН—Анна, бир көзәлдир, өзү дә көзәлләр көзәли, коньякы шоколадла ичмәйи о мәнә өйрәтмишидир, залым гызы од парчасыдыр. 250 килограм лавр ярагыны вер она, икичә күндә мум кими әридиб капрон чораба, юн жакетә, мебелә, габардинә дөндәрсин, лап өзүн дә мәэтгәл галасан...

ФӘРРУХ—Бу, нәзәрийәдән узаглашды, олду практика.

ФРИДУН—Бәс нечә мұәллимсән ки, нәзәрийәни практикадан айырысан. (Бу вахт гапы ачылыр. Сүрәйя хала ичәри кирир, Фридуунун көзү она саташан кими ериндән дик атылыр)—Ай арвад, сәнин ресторанларда нә ишин вар?

СҮРӘЙЯ—Сәндән никаран галдым, ай бала!

ФРИДУН—Мәним нәйямдән никаран галырсан. Мән директорумуза әризә вермишәм ки, анам өлүб, мәнә көмәк эдин. Онлар да сәнин хатиринә пул верибләр, алыб хәрчләмишәм, сән дә дуруб хортдамыш өлүләр кими мәним далымча кәзирсән.

СҮРӘЙЯ—Буй, ай оғул, бу нә сөздүр, мәнә нә олуб хортдаям?..

ФРИДУН—Узун данышма, сәни көрәләр, пулу кери истәрләр, гайыт эвә!..

СҮРӘЙЯ—Гайытмагына гайыдарам, анчаг ики нәфәр эвә кәлиб, дейир, «нухалыйыг, үч тон гоз-фындыг кәтирмишик. Фридуна дейин ки, ики йүз элли мин манат пул һазырласын, биз гайыдачагыг».

ФРИДУН—Яхшы, яхшы, де колхоздан кәтирдикләри справкалары гоюб кетсинләр, кәлиб ербәер эдәрәм. (Сүрәйя кедир. Фридуун өзүнү йыгышдырыб Фәррухдан сорушур)—Һә, нәдән данышырдыг?

ФӘРРУХ—Кәрәк ки, Аннадан...

ФРИДУН—Һә... Анна!.. Анна Капранова, Анастасия Иконникова, бачысы Татьяна Иконникова, Ювелина Лимина, Агнесса

Хейник... залым гызлары бирдирми, икидирми?! һамысы алвер этмәкдә устәдыр, Губамейданындакы алверчиләр һеч онларын элдәринә су да төкә билмәләр.

ФӘРРУХ—Әши, сән Ленинграда кедәндә өз адыны яза билмирдин, инди өзкәларин адыны, фамилиясыны эзбәрдән билирсән, көрүнүр көзүн ачылыб?..

ФРИДУН—Нечә бәйәм!.. Фәррух мұәллим, сәнин эзиз чанын үчүн бу саат мән дүнянын һәр ериндән хәбәр верәрәм. Бах, мәнән соруш ки, Тарту базарында лавр ярагынын паракәндә сатышы илә топдансатышынын гиймәти арасында нә фәрг вар? Сәнә чаваб верим. Соруш, Сочи базарында үч йүз чүт лак туфлийә нечә йүз килограм яраг алмаг олар вә бу яраглары Ленинградда вә Пушкинода нечәйә сатыб, мебел алмаг, Кировабада кәтириб нечәйә сатмаг олар? Бу һесабларын һамысыны сәнә эзбәр дейә биләрәм.

НУРӘДДИН (тәләсик кәлиб Фридуунун гулагына нә исә дейир)—Вағзалдан кәлибләр, сәни көрмәк истәйирләр.

ФРИДУН (учадан)—Де кәлсинләр! Фәррух мұәллимдән кизли ишимиз йохдур. (Нурәддин кедир).—Көрүнүр Рихард Данилович көндәрдийи маллар кәлиб...

ФӘРРУХ—О кимдир?..

ФРИДУН—Эстонияда, Тарту шәһәриндә кооператив тичарәтинин директору Рихард Данилович Мелтсас гызыл кими адамдыр; йүз мин манатлыг мал көндәрсәм гәпийинә дә хәянет эләмәз. Нә чүр арайыш истәсәм, печаты, имзасы ербәериндә языб көндәрәр. Өзүм де онларын Азәрбайжан нұмайәндәси сайлырам. (Нурәддин бир-ики нәфәрлә ичәри кирир). Һә, хейр ола?

КӘЛӘНЛӘРДӘН БИРИ—Көзәллийин... Ленинграддан үч, Пушкинодан да ики контейнер кәлиб. Белә мәсләһәт олду ки, бүкүн кәлиб онлары тәһвил алыб бошалдасан, йохса сабаһа галса горхусу вар, дейирләр дәмир йола мұфәттиш чыхыб, йохлама кедәчәк.

ФРИДУН—Йохлама?! Көр мәнә нә илә горхударлар!.. (Бир аз фикрә кедир). Яхшы, Мәммәд һачызадәйә тапшырарам кәлиб апарар. Срағакун дедийим сөзләр ядыныздан чыхмайыб ки?..

БИР НӘФӘР—Гах-гозму?..

ФРИДУН—Һә, гах-гоз, ичиндә шабалыты, баш соғаны вә нары да олсун. Ленинградда яхшы пула кедир. Үч дәнә контейнер һазырлатдырын, Иконникованын адресинә көндәрин, үстүнә эзын ки, ичиндәкиләр өз шейләридин.

КӘЛӘНЛӘР—Баш үстә! (Кедирләр).

ФӘРРУХ—Фридуун бу сөһбәтләр өз ериндә, мәнә чағырмагдан мәгсәдин нәдир?

ФРИДУН—Мәгсәдим одур ки, мән Русиядан мал вурачагам, сән дә бурада тәһвил алыб верәчәксән ацентләримизә, мал сатылачаг, әвәзинә Ленинграда хошкәбәр көндәрәчәйик.

ФӘРРУХ—Кимин үстүнә?

ФРИДУН—Әши, сән лап хаммышсан ки?.. Кимин үстүнә?.. һансы шәһәрдә, нә гәдәр адрес истәйирсән, адам истәйирсән мәнәдә, лап йүз адамын эвинин телефонуна гәдәр языб сәнә верә биләрәм!

ФӘРРУХ—Бәс мәним мұәллимлиийим?..

ФРИДУН—Әши, мұәллимлиик гачмыр ки, бир дә мұәллимлиикдән нә чыхачаг, өзүн дедин ки, «газ вур, газан долсун», мәнә көрүрсән, куя тәләбәйәм, амма тичарәт ишиндә он профессора дәрәс дейәрәм. Кировабаддан Ленинграда вагон-вагон мал вурурам, йүз минә пул демирәм.

ФӘРРУХ—Кедәк Фридуун, яхшы дейирсән, газ вураг газан долсун, атдым мұәллимлиийин дашыны!.. (Һәр икиси шелләнә-шелләнә ресторандан чыхыр, ләкин кедиб һара чатдылары һәлә мәлүм дейил).

Г. МӘММӘДЛИ

МҮДИР ВӘ БУЗ

Азәртичарәтин Салян шә'бәсинин мүдирин тәйшүйә-тәйшүйә кабинетинә дахил олуб ишчиләрдән бирини янына чағырды:

- Янырам, мәнә бир стакан сәрин су.
- Сәрин су йохдур, илыг су муруз вар.
- Бәс нийә сәрин су йохдур?
- Чүнки буз йохдур.
- Нийә буз йохдур?
- Чүнки, күндә бир тон буз истәһсал этмәли олан союдучу компрессор бинасыны дүз дөрд илдир ки, тикирик. Отуз мин манатдан чох пул хәрчләмишик, амма бир грам буз көрмәмишик. Азәртичарәтин мәркәзи идарәси нә буз һагда яздыгымыз тә'лигләри дуза гоюр.
- А балам, бу дедикләринин һамысыны мән билирәм дә. Элә бу саат компрессорун сынмыш динамосуна, пас атмыш һиссәләринә бахмышам, үрәйимин башы од тутуб яныр. Тез ол, мәним үчүн илыг су да олса тап!..

М. ФРИДУН.

Н. ГУБАДЗАДӘ.

„ЯГМА ЯГЫШ... ЯГМА ЯГЫШ...“

Кешлә районичракомунун сәдри Султанов һәмишә районда «Ягма ягыш» мапнысы охунанда дейир:

- Оху... оху... белә сәнин нәфәсинә дә гурбан, сөзләринә дә.
- О, өзү дә бә'зән додагалты зүмзүмәләйир:
- «Көйләр чәдә бүрүндүкчә
- Үрәйими бүрүйүр гәм...»
- Султанова яхын олан адамларын бә'зиләри бир дәфә ондан хәбәр алыблар:
- Сән нийә ягышын әлейинәсән, яз ягышындан сонра һава бир аз да яхшы олур.
- О исә аһ чәкәрәк белә чаваб вериб:

- Дүз дейирсиниз, һава яхшы олур, амма мәним әһвалым хараблашыр.
- Ахы нийә көрә?
- Монтин гәсәбәсиндәки базарын үч тәрәфи кечилмәз батагылдыр. Оралары асфалт эләйиб, әтрафында сәки дүзәлтмәк олар, амма бу ишә нә вахтымыз вар, нә дә һәвәсимиз. Нә гәдәр ки, һавалар истидир, көйдә күнәш вар, батагылыг гуруюр, палчыг-фиан олмур, шикайәт дә азалыр. Амма элә ки, бир балача ягыш ягды... Аһ-аһ... Она көрә дә һәмишә «Ягма ягыш, ягма ягыш» һавасыны зүмзүмә эләйирәм ки, бәлкә ягыш ягмая, чәнчәлә дүшмәйәм.

Хэсбэ поликлиниканын некайэси

Көрөсөн бу некайэни нарадан башласаг яхшыдыр. Сталин проспектиндэки поликлиниканын тарихиндэн сөһбэт ачсаг узун чэкчэк. Элэ бирбаша мэтлэбэ кечмэк мөслөхөтдир.

Бэли, һазырда гэдди бүкүлмүш, рэнки солмуш бу поликлиника отуз беш ил бундан габаг дүняя кэлэндэ буз парчасы кими иди. Иллэр өтдүкчэ о өз тэравэтини итирмэйэ башлады. Тэравэтини итирдикчэ дэ үзүнү Хэзэр су сәһийэ идарэсинэ тутуб «тәмир, тәмир, һеч олмаса йүнкүлвари бир тәмир...» — дейиб дад чэкди. Нечэ олдуса Хэзэр су сәһийэ идарэсинин рәһбәрлэри бир күн инсафа кэлиб портфеллэрини голтугларына вурдулар. Сөһбэт элэйэ-элэйэ поликлиника тәчили ярдым көстөрмөк үчүн йола дүшдүлэр. «Интурист» мейманханасынын янындан хейли өтмүш, дүлэр ки, кэлэнлэрин ичәрисиндэн бир нәфәр яшлы һәким аяг сахлады. «Даянын — деди, — башымыз сөһбэтэ гарышды, поликлиниканы өтдүк, одур эй... поликлиниканын бинасы далда галды...»

Һамы биная бахды, бәзилэри көзүнү, бәзилэри чешмәйини силди:

— Йох, бу һеч ерли-дибли поликлиникая охшамыр. Язығын һай-һайы кедиб, вай-вайы галыб.

Яшлы һәким бинадакы гәдим нишанэлэри көстөрмөклэ, сүбүт этди ки, поликлиникадыр, өзү дэ «Парис Коммунасы» адына.

Бу сүбүтдан сонра белэ гәрара кәлдилэр:

«Ичәри кирмәйэ эһтияч йохдур, элэ үз-көзүндән билинир ки, поликлиника сон саатларыны яшайыр. Тез тәбил вурдурун, ичәридәкилэри гуртарын».

Һәйчән ишарәси верилән кими һәкимләр башыны ашагы салыб чаң вермәкдә олан севимли поликлиника илэ видалашмаға башладылар. Поликлиниканын көһнә ишчиләриндән бири өзүнү сахлая билмәди вә:

— Элвида, эй әзиз дост!.. Биз һәштад нәфәр тибб ишчисини һара гоюб кедирсэн? Са-

баһдан һара пәнаһ кәтирәчәйик?! һарада ишләмәли олачагыг!...— дейиб бәркдән аһ чэкди. Кәләнләрдән бириси поликлиниканын һәкиминдән хәбәр алды:

— Рәһмәтлик хәстәхананыз нечә мүәссисәйә хидмәт әдирди?

Һәким чаваб верди:

— Дөрд бөйүк завода, ики дэ бөйүк тәһсил очағына.

— Онда көзүнүн яшыны сил, кефини дэ көк элэ! Күнү сабаһ штатынызы алты бәрәбәр һиссәйә бөләрсиниз, һәр мүәссисәдән бир-ики отаг борч алыб һәкимлэри ерләшдирәрсиниз. Отуз беш илдир, сиз онлара тибби ярдым көстәрирсиниз, гой инди дэ онлар сизә мадди ярдым көстәрсиниләр.

Бу тәдбир һәятә кечирилди. Элэ поликлиниканын көчәри һәятә дэ һәмин күндән башлады. Бундан сонра һәмин мүәссисәлэрин вә һәкимлэрин башына кәлән һадисәләрдән данышмаг чох вахт апарар. Тәкчә 6 нөмрәли

сәнәт мәктәбинин пайына дүшән ийirmi нәфәрә яхын тибб ишчисинин һалындан данышсаг, ердә галанларынын да нәләр чэкдиклэри мәлум олар.

Ийirmi һәким он дөрд квадратметрлик бир отагда һәр күн сәккиз саат ишләмәли олду. Күндә комендант һәкимлэри данлайырды ки, «бурадан чыхын кедин!»

Ахырда директор, мүавинини янына чағыртдырды:

— Даһа һәкимләрлэ ишиниз олмасын. Чаң сәнин, чаң мәктәб эманәти. Ушаглардан муғаят ол, мән сәфәрә чыхырам.

Сәфәр, Хэзэр кәмичилиий рәиси Ханмәммәдовун кабинетиндән башланды. Директор әһвалаты данышандан сонра фикрини екуилашдырды:

— Хәстә элиндән мәктәбдә тәрпәнә билмирик, үч йүз күл кими сағлам шакирдләримиз бир илдир хәстәлэрин арасында тәлим-тәрбиә алыр. Бәлкә бизә бир әлач әдәсиниз.

Директор чох деди, амма Ханмәммәдовдан бир чаваб ала билмәди. Одур ки, динмәз-сөйләмәз байыра чыхыб чиб дәфтәринә бахды. Маршрут үзрә сәһәтинә давам әдәрәк Хэзэр су сәһийә идарэсинә кетди. Бурада она дедиләр ки, кечәл дәрман билсә, өз башына сүртәр. Бизим бинамыз һардайды. Өзүнү юхарыларә вер, бөйүкләрлэ даныш!

Директор бу дәфә чиб дәфтәринә бахыб сәһисиндәки бөйүк идарәлэри кәзмәйә башлады. Нейф ки, һәлэ бу вахтчан өз идарэсинә гайытмадығындан онун һараларда олдуғуну вә нә кими чаваблар алдығыны дөйә билмәрик. Биз анчаг бир шей сөйләйә биләрик ки, Крылов демискән һәлэ араба ериндән тәрпәнмәйиб. Поликлиника үчүн бина тапылмайыб вә Хэзэр кәмичилиий идарэсинин мүәссисәлэриндә ишләйән он минләрлэ фәһлэ, гуллуғчу вә онларын аялэ үзвлэри ләзыми сәһийә ярдымы ала билмирләр.

Т. ЧИНКИЗ,
А. ҺҮСЕЙНЗАДЭ

Рәссам П. ШАНДИН

— Сехи нә вахтдан белә сәлигәйә салмаға башлайыблар.
— Директорун шалвары илишиб чырыландан сонра.

— Ай бачы кимсэн, нэчисэн вэ мэним эвимдэ нэ гайырысан?
 — Сэнае маллары магазасынын мүдири Чырпышдырановун күл-
 фэтийэм, өзүм дэ гызлара, арвадлара парча сатырам.

Мүфтэхор

Инсана һөрмэтсэ шүарым анчаг,
 Узэгдыр бу бөйүк аддан мүфтэхор,
 Нэр ан мэнлийини аяглаяраг,
 Чыхардыр адыны яддан мүфтэхор.

Өмрүндэ хошламыр о һеч бир иши,
 Эмэйэ, зэһмэтэ йохдур вәрдиши,
 Анчаг ки, һамыдан итидир диши,
 Ейир мүфтэ малы асан мүфтэхор.

Күч верир һэмишэ фэсад дилинэ,
 Бир-бир о һамынын минир белинэ,
 Нэ заман кечирсэ фүрсэт элинэ,
 Эдир бир кәлирчин мин ган мүфтэхор.

Сорур зәли кими бәдәндән ганы,
 Сән ишлэ, о раһат есин лоғманы!
 Мин эмәк чәкәнини гоһ чыхсын чаны,
 Таки раһат олсун бир ан мүфтэхор.

Һэлэ орда-бурда вар белэ кәсләр,
 Өзкә һесабына өзүнү бәсләр,
 Бу руһән хәстәләр, гәлбән шикәстләр,
 Кәрәк сайылмасын инсан, мүфтэхор.

Мирварид ДИЛБАЗИ.

АЛВЕР МӘ ИДАРӘСИ

Гриша Бағырның семичка чыртдамагдан дилинин учу габар олмушду. О, енэ дэ элини узадыб гәфәсәдәки семичкадан көтүрдү, чиб-ләрини долдуруб Дадашовун дүканына тәрәф үз гоһду. Достлар сәмини көрүшдүләр.

— Базарын базар!
 — Ичи лаләзар.
 — Базарында нэ вар?
 — Нэр нэ истәсэн!.. Семичка, ийдэ, фындыг, гоз...

Гриша аһ чәкиб әләвә этди:
 — Элэ мэним дэ базарым сәнинки кимидир. Семичка чыртдамагдан дилимин учу яра олуб. Баба Дадашов да аһ чәкиб деди:
 — Мәни демирсэн, ийдэ емәкдән боғазым гурууб...

Бу заман эт дүканынын мүдири Рүстәм Мәмәдов эт көтүйүнү үстүндән галхараг сөһбәт әдәләрә тәрәф бойланыб деди:

— Сизин дүканынызда һеч олмазса семичка, ийдэ тапылар, мүштәри олмаянда ейиб мәшгул олурсунуз, мән язығын...

Рүстәм дүкана мүштәри кәлдийини көрүб сөһбәтини ярымчыг кәсди.

— Эт йохдур, ай бачы!— дейә дилләнди.
 — Бәс һачан олачаг?

— Ай рәһмәтлийин гызы, нэ билим һачан олачаг, элэ бүкүн йүз гоюн алмышам; Гонаг-кәндә дэ ики йүз гоюнуруз вар... Гәссаб тапарыг, кәсерик, дүкана кәтирәрик, сатарыг, сән дэ аларсан.

— Аһы мәнә эт бүкүн лазымдыр, гонағым кәлиб.

Рүстәмөв гызышды:
 — Дедим ки, әтимиз йохдур. Чох вачиб дүшүбсә, кет о бири дүканлардан ал!

Рүстәм илэ мүштәринини мүбаһисәси заманы 7 нөмрәли дүканын мүдири Аллаһверди Рәһимов дүканчыдан сорушурду:

— Көрәсэн бу соған нэ үчүн саралыб?
 — һансы соған?

— Будур э... гәфәсәнин алты долудур, көр-мүрсән. Үч күн бундан габаг көмкөй иди, индисә саралыб. Дейирәм бәлкә хуффәт эләйир, языг мал йийәсиздир, саһибини тапа бил-мир.

Бакы шәһәр кооператив тичарәти идарәсинин тичарәт шә'бәси мүдири һашымов йолдаш

мәркәзи колхоз базарындакы дүканлара бахыб яныгы-яныгы дейир:

— Элэ һәр күн белә олур, чүнки тичарәт ишчиләримиз тәнбәлдирләр, ким дирибашдыр-са, сәһәр тездән өзүнү верир колхоз базарларына, соған, картоф, эт, дүйү вә саирә мал кәтирән колхозчулары дилә тутуб дейирләр: «Вер малыны апарым сатым». Колхозчу разы оlanda дүканымызын үзү күлүр, йох инад эләйиб өз малыны өзү сатмаг истәсә, дүканларымызда сатычылар семичка чыртдамагла мәшгул олурлар.

— Аһы тичарәт гайдаларына көрә сиз кәрәк кедиб районлардан мал кәтирәсиниз.

Һашымов дәриндән нәфәс алыб дейир:

— Тичарәт гайдасы дейндә... сөзүнү дүзү мән тичарәтчи дейиләм, юристәм... Бир аз долашыг ишим олуб, инди тичарәт системиндә ишләйирәм. Бир-ики илдир бурадаям, бир аз өйрәнмишәм, бир-ики ил дэ галсам бир аз да өйрәнәрәм.

Һашымов чох тез-тез бу сөзләри тәкрат эдир. Анчаг она инанан йохдур. Ону таныма-янлар һашымовун тәвазә'карлыг әтдийини күман эдирләр. Ону яхшы таныялар исә белә дүшүнүрләр: «Сән бурада бир-ики ил дэ галсан бураны хараба дейирманә дөндәрәрсән»...

Идарәдә тез-тез белә сөһбәтләри эшитмәк олур:

— Ай гардашлар, аһы биз әлдән дүшдүк, пулумузу верин дә!..

— Нэ пул?
 — Ядыныздан чыхыбмы? 1954-чү илин июл айындан бизә 7.278 манат 98 гәпик борчлу-сунуз.

— Нә, ядыма дүшдү, йохса сиз Ставропол өлкәсиндә «Победа» колхозунун нүмайәндәси-синиз?.. Неч олмазса дағыстанлылардан нүмунә көтүрүн! Ил ярымдыр Дағыстандакы Мүгтәдир адына колхоза 14.558 манат 79 гәпик борчлуоғ. Запарож'енин «Октябр» колхозунун нүмайәндәси дилләнир:

— Бәс биз кимдән нүмунә көтүрәк? 59.546 манатымыздан хәбәр йохдур.

— Сиз дэ Тамбов вилайәтинин Ленин адына колхозундан нүмунә көтүрүн. 30.132 манат 59 гәпик дэ онлара борчлуоғ... Йох, йох, онлардан нүмунә көтүрмәйини, онлар тез-тез телеграм вуруб бизи нараһат эдирләр. Бах, таганроғлулар яхшыдырлар, 32.555 манат да онлара борчлуоғ, языглар һеч сәсләрини чыхармырлар...

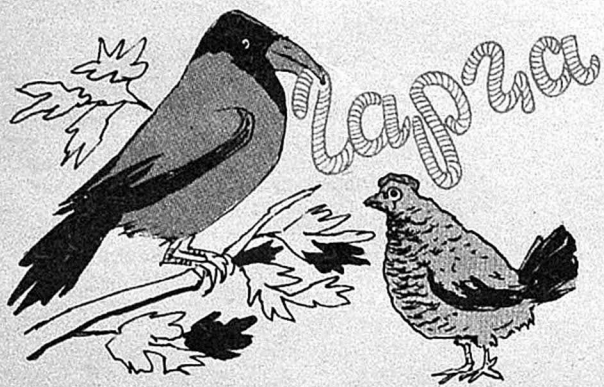
Республикамызын Ләнкәран, Губа, Имишли, Шамаһы, Гах, Дәвәчи вә башга районларынын колхозлары вә колхозчулары күндә Бакы шәһәр кооператив тичарәти идарәсиндән өз пулларыны истәйирләр. Идарә исә борчлары гайтармыр. Буна көрә дэ республиканын районларындан вә башга ерләрдән мал ала бил-мир. Идарәнин нүмайәндәси колхозлара кедән кими колхозчулар бир сәслә дейирләр:

— Биз сизин идарә илэ алвер әтмәк истә-мирик, сизин идарә алвер идарәси дейил, ал-вермә идарәсидир.

Нүмайәндә, сөһбәтин чидди олдуғуну көрүб элибош Бакыя гайыдыр вә дүканлар да бом-бош галыр. Одур ки, Гриша Бағырның һәр күн семичка чыртдамагдан дили габар олур. Баба Дадашовун ийдә емәкдән боғазы гурууб, Рүстәм Мәмәдов күндә үч дәфә дүкан иш-чиләринә тәрчүмейи-һалыны данышыр, Аллаһ-верди Рәһимов да фикирләшир ки, көрәсэн үч күн бундан габаг көмкөй олан соған бүкүн нэ үчүн саралыб. Идарәнин директору М. Бағыров вә тичарәт шә'бәсинин мүдири һашымов да идарәдә отуруб бир-бирләринә дейирләр:

— Бәхтимиз аяг үстәдир, базарымыз һэлә касад дейил, истәдийин гәдәр семичка, ийдә, фындыг вә гоз тапылар...

З. ЗЕЙНАЛЛЫ,
 М. ИСРАФИЛ

(Тәмсил)

Гартала бэнзэдиб өзүнү гарга
Мин ялан данышды, басды-бағлады.
Сонра да үз тутуб деди тоюга:
— навайы тахмырам мэн бу ганады.

Парлава во тоюг

Бағрыны яранда мави көйлэрин
Мэнэ һасэд эдиб, ердэн бахырсан.
Сэннин ки, учмаға йохдур һүнэрин
Бэс нийэ навайы ганад тахырсан?

Тоюг деди: — Даян, эйлэмэ гар... гар...
Учмаға йохса да мэним чүр'этим
Үзүмү ағ эдэн ағ юмуртам вар.
Дадлыдыр, шириндир, ейилр этим.

Мэсләһэтим будур кэл сэн ар эйлэ
Бош ерэ өйүнмэ, данышма, утан.
Нэ олсун учурсан? Хейрини сөйлэ —
Нэ этин ейилр, нэ дэ юмуртам.

Шамил ӘСКӘРОВ

ЯРЫТМАЗОВУН ӘЛЛӘРИ

рәссам М. ОТАРОВ

Иш көрәндә

Зәһмәт һағгы истәйәндә.

ЧӘРЧИ ӘЗИМ

Адамын мин ейәни олсун, бир дейәни ол-
масын.

Сиз Әзими танымасыңыз, ону һеч өз доғма
кәнди Калвада да яхшы танымазлар. һара-
дан да танысынлар? О, һеч кәнд үзү көрүр
ки? Кәнддә таныдығы адам бир колхозун һе-
сабдарыдыр, бир дэ кассири. Адәтидир, айда
тәк бирчә күн кәләр, голтуғунда кәздирдийи
эмәк китабчасыны ачыб һесабдара тәгдим
эдәр, о да эдәб-әрканла китабчая 45 эмәк-
күн эләвә эдәр. Әзим дә «аллаһ бәрәжәт
версин, бәсимдир»—дейиб дүзәләр йола. О, ат-
чылығ фермасынын мүдири сайылыр, анчаг
атдан зәһләс кедир, төвләни көрән көзү йох-
дур. Онун иши-пешәси чәрчилиқдир.

О, гоншу кәндләри гапы-гапы кәзиб
мүнасиб гиймәтә алдығы алча, зоғал гурусу,
лаваһана вә голу апарыб башга шәһәр вә ви-
лайәтләрдә сатар, өз йүкүнү тутар, Ағсудан

баш вуруб Туршудан чыхар, Сталинград,
Куйбышев, Гур'ев шәһәрләринин колхоз ба-
зарларындан хәбәр верәр. Хушкәбәри сатан-
дан сонра «ходавой» мал илә гайыдар.

Ағсу району Калва кәндиндәки колхозун
атчылығ ферма мүдири Әзим һачевин иши-
пешәси анчаг бундан ибарәтдир, онун ишләри
районда һамыя мәлумдур. «Мәсәләси» кол-
хоз идарә һей'әтинин ичласына гоюлуб, һәтта
мүдирликдән азад этмәк фикриндә оланлар да
тапылыб. Амма Әзим инди дә өз ишиндәдир.
Колхоз китабчасы чибиндә, ферма өз ериндә,
эмәккүн дә өз ериндә. Онун вечинә дейил.
Алча, кавалынын етишиб гурудулмасыны вә
лаваһананын һасилә кәлмәсини көзләйиб, де-
йир ки:

— Инди ки, белә олду, бу ил даһа да узаг-
лара сәфәр эдәчәйм.

А. МУХТАР.

МӨ'ЧҮЗӘ ҺАГГЫНДА СӨҺБӘТ

1-чи СӨҺБӘТ:

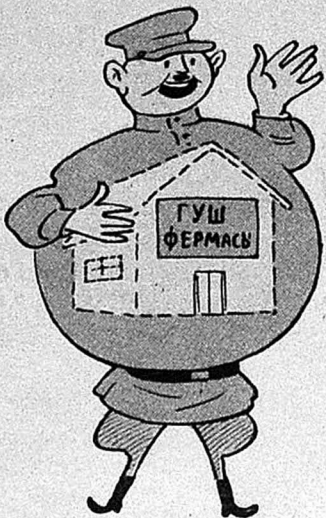
Дейрләр ки, шәһәрдә
Сиркә кәлибдир бири,
Удур бир топ ийнәни
Сонра гайтарыр кери.

Каһ көрүнүр дейрләр,
Каһ да көрүнүр көзә.
Лап белә мат галмышам,
Мө'чүзәдир, мө'чүзә!

Бир газы бир бошгаба
Гоюб бағлайыр ағзын.
Сонра ачыр, көрүрсән
Һеч язи йохдур газын.

Кириб ешия дейир,
Гылынчлайын дешикдән.
Гылынчлайырлар, анчаг
О, сағ чыхыр ешиқдән.

Һикмәтә бах, элмә бах,
Нәләр көстәрир бизә.
Лап белә мат галмышам,
Мө'чүзәдир, мө'чүзә!

2-чи СӨҺБӘТ:

Бу чүр хырда шейләри
Чох гәрибә сайма сән.
Көрмәйирәм мө'чүзә
Зәррә гәдәр бурда мән.

Фермада гоншум мәнним
Үч ил варды мүдирди.
Йүз тоюгу өтән яз
Үччә күндә «итирди».

Алты мин юмуртаны
Залым удду өтән гыш.
Һеч кери гайтармады,
Сән һәлә бундан даныш!

О, фермадан да бир күн
Гәһрәман кими чыхды.
Гоншум инәк яғында
Түк чыхан кими чыхды.

Олмады һеч көнлүнә
Бир тохунан, бир дәйән,
Инди сөйлә мө'чүзә
Сән дейәндир, мән дейән?

ҺҮСЕИН ҺҮСЕИНОВ

ӨКЕЙ КҮЧӘЛӘР

Үч нәфәр фәһлә шикәйәт этмәк үчүн Кешлә
район коммунал-тәсәррүфат шө'бәсинин мүди-
ри Рәһимовун янына кәләндә мүдир он-
лардан хәбәр алды:

— һансы күчәдә яшайырсыныз?
Онлар да бир-бир чаваб вердиләр:
— Мән Кооператив күчәсиндә.
— Мән Әһмәдди күчәсиндә.
— Мән дә Әзизбәйов күчәсиндә.

Рәһимов узун бир дәфтәр көтүрүб вәрәг-
ләди, сонра башыны юхары галдырыб деди:
— О күчәләрин ады бизим сияһиләрдә йох-
дур.

— Элә биз дә она көрә кәлмишиқ. Нә тәһәр
олубса, сизин идарә о күчәләри тамам көздән-
нәзәрдән салыб? Күндүзләр үфунәтдән кетмәк
олмур, зибил чыхыб боғаза, ишығларымыз да
каһ яныр, каһ сөнүр.

Рәһимов башга бир дәфтәрчәни көтүрүб
ачды, гәләмини һазырлайыб деди:

— Ола биләр... ола биләр... Дедикләринизә
инанырам вә адынызы язырам дәфтәрчәмә.
Иншалла вахтымыз оlanda бу барәдә фикир-
ләшәрик. һә... инди дәфтәрчәдә үнванынызы
нечә язсаг мәсләһәтдир? һансы күчәләрдә яша-
йырсыныз?

— Язын ки, көздән узаг, көнүлдән узаг,
өкәй күчәләрдә...

Д. ФӘТУЛЛАЕВ.

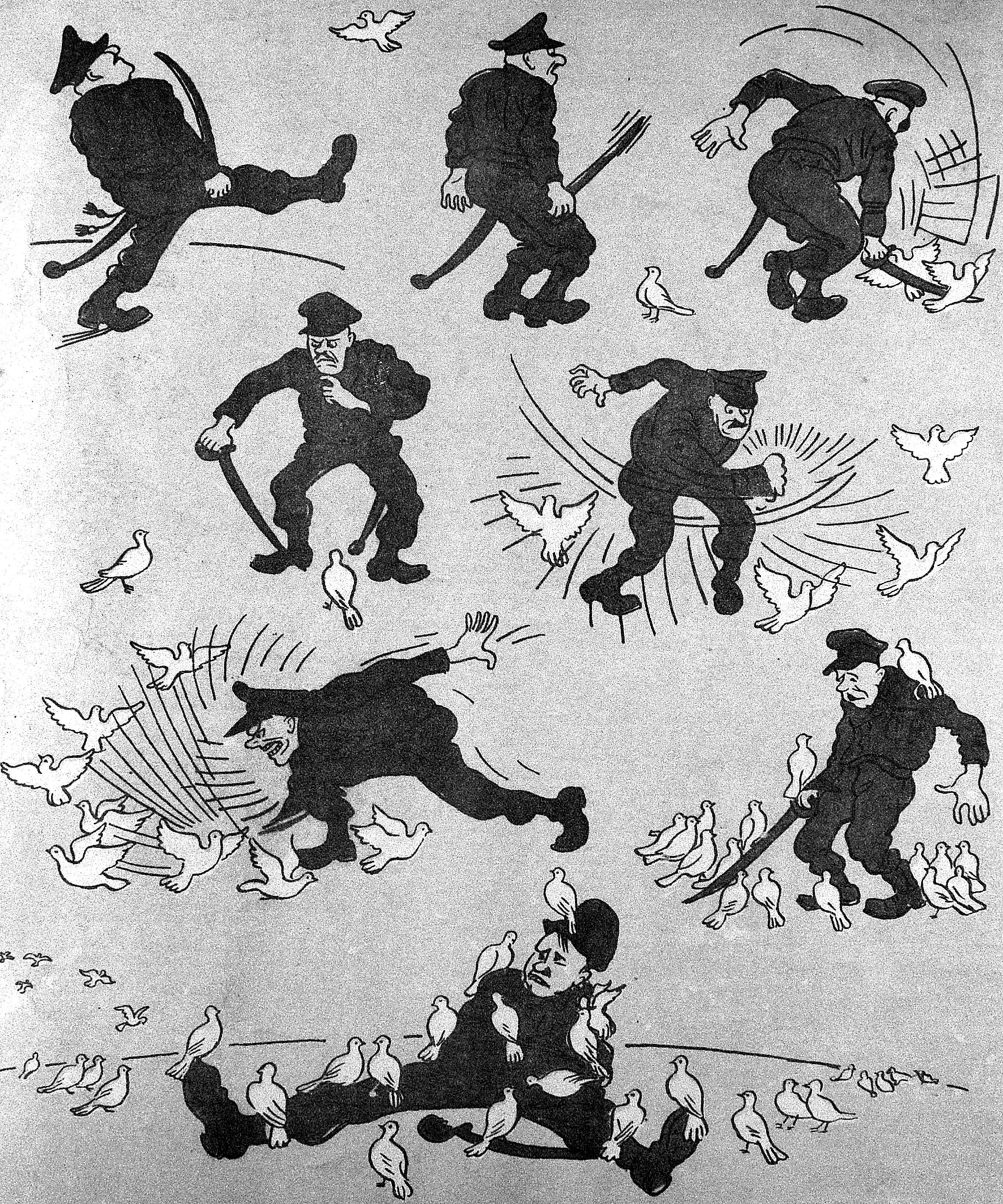
Редактор — Әвәз Садыг

Редакция һей'әти: М. Абдуллаев, И. Ахундов, С. Гәдирзада, К. Казымзада,
С. Мәликов, Г. Мәмжәдди, И. Нәчәфеулу, М. Раһим, С. Раһман, С. Рүстәм.

«Коммунист» гәзетинин нәшри. Редакциянын адреси: Бакы, Коммунист күчәси, 11/13. 4-чү гапы, 2-чи мөртөбә. Тел. 2-67-17. Мбуно гиймәти: айлыгы 3 манат.

ФГ 05353 Сифарыш №317 Тиражы 40.000. Кағыз форматы 70×105¼. Чапа имзаланмыш 20/VI 56

Азәрбајҹан ССР Мәдәнийәт Назирлигинин 26 комиссар адына мөтбәәси. Бакы, Әли Байрамов күчәси, № 3.

„Союг мұһарибә“ вә сүлһ кәйәрчинләри

(„Ланд ог фолк“ адлы Данимарка гәзетиндән)